

Intern Partidemokrati

Hur stort inflytande har ett av Sveriges största politiska ungdomsförbund över sitt moderparti?

Abstract

Jag har undersökt hur stort inflytande Moderata ungdomsförbundet har i sitt moderparti Moderata Samlingspartiet. Inflytande kan beräknas enligt olika sätt, och jag har valt att fokusera på Robert Dahls teorier om direkt respektive indirekt inflytande. Det direkta inflytandet har jag beräknat genom att titta på hur många av Moderata ungdomsförbundets motioner som antagits på partistämmorna sedan Fredrik Reinfeldt blev partiledare, då personerna i förbundsstyrelsen kan ha en viss grad av påverkan av detta. Det indirekta inflytandet har jag fått fram genom intervjuer med presidiet i Moderata ungdomsförbundets förbundsstyrelse, samt framstående företrädare för Moderata samlingspartiet.

Slutsatsen av min undersökning blev att såväl Moderata ungdomsförbundets ledning samt partiet anser att Moderata ungdomsförbundets inflytande, det vill säga det indirekta inflytandet, i moderpartiet är relativt stort. Av protokollen från partistämmorna att döma har ungdomsförbundet även en hel del direkt inflytande, då flera av deras motioner blivit antagna av partiet.

Nyckelord: MUF, Moderata ungdomsförbundet, Moderaterna, Moderata samlingspartiet, inflytande, makt

*Antal ord:*9102

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1.1	Frågeställningar.....	2
1.2	Metod.....	2
1.3	Material.....	3
1.4	Avgränsningar.....	3
1.5	Valet av Nya moderaterna och Moderata ungdomsförbundet.....	3
2	Bakgrund	5
2.1	Moderata ungdomsförbundet.....	5
2.2	Moderata samlingspartiet.....	6
2.3	Moderata ungdomsförbundets roll.....	6
2.3.1	Konkreta skiljelinjer mellan Moderata ungdomsförbundet och Moderata samlingspartiet.....	7
2.4	Tidigare forskning.....	8
2.5	Intern demokrati inom Moderata samlingspartiet.....	9
3	Teori	10
3.1	Robert Dahl: Who governs?.....	10
3.2	Steven Lukes: Maktens ansikten.....	11
4	Analys	16
4.1	Analys av den indirekta makten.....	16
4.2	Analys av den direkta makten.....	19
5	Resultat	21
6	Referenser	23

1 Inledning

Partidemokrati är ett ständigt aktuellt ämne som aldrig bör sluta diskuteras. För att vårt land ska kunna fortsätta kalla sig en demokrati, måste vi också fortsätta undersöka huruvida våra demokratiska verktyg också är demokratiskt utformade. Om våra partier är odemokratiska, lever vi inte heller längre i en demokrati enligt Dahls femte demokratikriterium om allomfattande medborgarskap (Dahl 1999;203).

Något som spelar stor roll på den politiska arenan idag är de politiska ungdomsförbunden. Det är i dessa som blivande väljare och politiker fångas upp för att sedan vara ambassadörer för moderpartiet. Men hur stor roll spelar dem egentligen? Har de något inflytande, eller är deras enda funktion att locka förstagångsväljare? Det är det jag vill undersöka i den här uppsatsen. Jag har valt att avgränsa mig till en fallstudie, för att kunna göra uppsatsen så noggrann som möjligt. Jag är väl medveten om att det är svårt att se studien som representativ för övriga ungdomsförbund då ungdomsförbundens inflytande kan variera från parti till parti såväl som över tid beroende på partiledning. Jag har valt att utföra min studie på Moderata ungdomsförbundet, eftersom detta är Sveriges största politiska ungdomsförbund med betalande medlemmar och även ett av Sveriges största partiets ungdomsförbund. Om inte ett av de största ungdomsförbunden har inflytande, minskar chansen att även andra ungdomsförbund har det. Det skall bli intressant att se hur Moderata samlingspartiets interna partidemokrati ser ut, då de i flera tidigare studier blivit klassade som ett väldigt toppstyrt parti.

Genom att titta på hur kontakten mellan ungdomsförbundet och partiet har sett ut, jämföra ungdomsförbundets politiska ståndpunkter gentemot partiets, kontrollera motioner som gått igenom och inte gått igenom på partistämmor samt intervjua medlemmar i ungdomsförbundet, medlemmar i partiet och förbundsstyrelseledamöter, kommer jag få ett brett empiriskt material, som jag hoppas kommer leda fram till en sanningsenlig slutsats.

Jag blev intresserad av mina frågeställningar efter att ha läst Anita Kratz bok "Reinfeldt – ensamvargen" från 2008, som bland annat tar upp hur Reinfeldt och hans föregångare som förbundsordförande för Moderata ungdomsförbundet upplevde kontakten med partiledningen i Moderata samlingspartiet. Hur upplever dagens förbundsordförande och övriga förbundsledningen att kontakten med partiledningen sköts? Har Reinfeldt tagit med sig upplevelserna från sin egen tid som förbundsordförande till idag när han är partiordförande? Då jag själv är politiskt engagerad såg jag detta som en spännande undersökning att utföra.

1.1.1 Frågeställningar

För att ta reda på hur mycket inflytande ungdomsförbundet har kommer jag att ha två frågeställningar angående direkt respektive indirekt inflytande. Direkt inflytande är vad ungdomsförbundet har makt att göra *i sig självt*, öppet och utan omvägar. Ett exempel på detta är att skicka in motioner till partiets partistämmor eller kandidera till nämnder och liknande. Indirekt inflytande är inofficiellt och är hur mycket ungdomsförbundet kan *påverka* partiet, exempelvis genom att ha goda dialoger med partiets företrädare. Om partiet har respekt för och tar hänsyn till ungdomsförbundet, är det ett sätt för ungdomsförbundet att ha indirekt inflytande över sitt moderparti.

Jag kommer att försöka besvara följande två frågeställningar i min uppsats:

- Hur mycket *direkt* inflytande har Moderata ungdomsförbundet i sitt moderparti?
- Hur mycket *indirekt* inflytande har Moderata ungdomsförbundet i sitt moderparti?

1.2 Metod

Eftersom jag begränsar mig till just ett ungdomsförbund, Moderata ungdomsförbundet, och deras inflytande i sitt moderparti, är det en fallstudie jag kommer att utföra. Fallstudien kommer vara beskrivande, då jag ämnar att ge svar på frågan om *var* moderata ungdomsförbundet har inflytande, är det på det direkta eller indirekta planet? Jag kommer också att försöka besvara frågan *hur mycket* inflytande de har. Detta innebär att studien är *beskrivande* snarare än förklarande (Esiasson 2007;37).

Enligt Esiasson ska man på beskrivande studier ställa flera krav. Krav som jag anser att jag med den här studien når upp till. Jag har en tydlig empiri, jag kommer att samla in material om hur många motioner man fått igenom samt utfört flera olika intervjuer med personer som spelar en nyckelroll för att få svar på mina frågeställningar. Vidare skriver Esiasson att man också skall kunna dra andra slutsatser av materialet. Även detta krav hoppas jag, med hjälp av intervjusvar från nyckelpersoner att jag kommer att uppfylla. Esiassons sista krav är svaret på frågan ”fall av vaddå”, och innebär att det skall vara ett återkommande fenomen som studeras. Svaret på frågan blir i mitt fall ”partidemokrati”, och mer specifikt demokratin rörande ungdomsförbundet.

1.3 Material

Jag kommer att använda mig av protokoll och stämmohandlingar från Moderata samlingspartiets partistämmor från åren under Fredrik Reinfeldts tid. Här kommer jag att undersöka hur många av Moderata ungdomsförbundets motioner som antas för att få en uppfattning om hur mycket direkt inflytande Moderata ungdomsförbundet har. För att se hur stort det indirekta inflytandet är kommer jag att använda mig av intervjuer som jag gjort med Moderata ungdomsförbundets förbundsstyrelse samt deras pressekreterare. Dessa får besvara hur mycket inflytande de upplever att de har. Vidare genomför jag även intervjuer med valda ledamöter ur partistyrelsen, som får besvara hur mycket inflytande de anser att ungdomsförbundet har. Vid intervjuerna kommer jag att vara uppmärksam på källkritik, och är väl medveten om att källorna har intresse i att ge en falsk eller skev bild av verkligheten. En av källkritikens regler är att om man misstänker att en källa är partisk måste den kompletteras med en källa från motparten för att uppgifterna ska kunna anses som trovärdiga. De sidor som kan anses som de olika parterna i det här fallet är ungdomsförbundet respektive moderpartiet, och som tidigare nämnts har jag intervjuat båda sidor för att få fram en så komplett och trovärdig bild som möjligt. Dock har jag fortfarande insikt i att de båda källorna kan vara tendensiösa, även om de delar samma bild (Thurén 2005;66f).

1.4 Avgränsningar

Jag har valt att begränsa mig till att enbart titta på perioden från 2005-2010. Att ungdomsförbundets inflytande kan påverkas av vilka som sitter i den egna ledningen eller i partiledningen är en viktig aspekt att ta hänsyn till, och för att undvika att resultatet blir snedvridet kommer jag enbart att titta på perioden under Fredrik Reinfeldt, som tillträdde som partiledare 2005, och Niklas Wykman som tillträdde som förbundsordförande 2006.

1.5 Valet av Nya moderaterna och Moderata ungdomsförbundet

Till Moderaterna hör ett av Sveriges största politiska ungdomsförbund, Moderata ungdomsförbundet, och det är också anledningen till att jag valde just Moderaterna och Moderata ungdomsförbundet. Eftersom jag skall undersöka partidemokrati och förhållandet mellan ungdomsförbundet och moderpartiet, borde Moderata ungdomsförbundet vara det ungdomsförbund med mest

inflytande då de är störst. Att ett litet ungdomsförbund inte kan påverka så mycket är logiskt, de har ju inte så många bakom sig i sina åsikter, men när förbundet uppgår till över 10 000 personer och utgör en betydande del av hela partiets medlemskår, borde de också ha ett visst inflytande, trots deras lägre ålder. Jag har alltså valt ut det ungdomsförbund som jag finner troligast har inflytande i sitt moderparti.

Vidare är Moderata samlingspartiet ett av Sveriges äldsta och största partier, och samtidigt ett av våra mest toppstyrda, som framkommit av tidigare undersökningar. Därför finner jag det högst intressant hur mycket detta är kopplat till ungdomsförbundets inflytande. Hur relationen mellan ett av Sveriges största partier och dess ungdomsförbund ser ut kan vara av stort intresse, då de båda är stora aktörer inom samhällslivet och i media.

Då jag själv är aktiv inom ungdomsförbundet hoppas jag kunna få fram ärligare svar, och också ha lättare att få kontakt med rätt personer. En del saker, så som protokoll från partiets stämmor, kan vara krångligt för en utomstående att få fram, och jag hoppas kunna utnyttja och ta till vara på mina personliga kontakter och mitt personliga inflytande för att få fram så rättvis information som möjligt. Jag är medveten om att mitt personliga engagemang kan vara till en nackdel då jag kan bli subjektiv i mina bedömningar, men med stor medvetenhet hoppas jag att så inte blir fallet.

Jag förstår att valet inte kan representera övriga partier och politiska ungdomsförbund då variationen mellan dessa är stor. Alla partier är uppbyggda olika och jag är också medveten om att Moderaterna betraktas som ett toppstyrt parti, såväl innanför som utanför partiet.

2 Bakgrund

2.1 Moderata ungdomsförbundet

Moderata ungdomsförbundet, eller MUF som förkortningen lyder, började sin politiska bana 1934 som Ungsvenskarna. Ungsvenskarna var ett resultat av en brytning från det tidigare ungdomsförbundet Sveriges Nationella Ungdomsförbund(SNU). SNU var ett förvisso ett fristående förbund, men hade tjänat som ungdomsförbund åt riksdagshögern. När SNU börjat få dragningar åt extremhögern, valde partiet att bryta sig loss med ungdomsförbundet och bilda ett nytt kopplat till partiet(Nilsson 2004; 83). 1946 bytte man namn till Högerens Ungdomsförbund, för att 1969 byta namn igen, då för att heta Moderata ungdomsförbundet som man heter än idag. 1969 var för övrigt samma år som moderpartiet bytte namn till Moderata samlingspartiet från Högerens riksorganisation(Nationalencyklopedin 1994; 389).

Flera av Moderata ungdomsförbundets före detta ordföranden är idag ledande företrädare inom partiet, som exempelvis Beatrice Ask, Christofer Fjellner, Gunnar Hökmark och Fredrik Reinfeldt. Många fler exempel finns naturligtvis, då många börjar sin politiska bana inom ungdomsförbundet. Under Gunnar Hökmarks tid, 1979 till 1984, kom ungdomsförbundet att gå en mer radikal väg och man försökte hitta en alternativ väg till välfärdsstaten. Beatrice Ask, som kom att bli Hökmarks efterträdare, var inte lika ideologiskt inriktad utan hade en mer pragmatisk framtoning(Ljunggren 2006;78ff).

1975 låg både MUF och studentförbundet till vänster om partiet och anklagade det för att vara för negativ till välfärdsstaten. Denna trend vände dock inom några år och liberalismen och idén om en fri marknad fick större genomslag. Från 1978 års stämma märker man att den liberala hållningen fått större framtoning då man är med och bidrar till det nya partiprogrammets mer liberala hållning(Nilsson 2004; 250). När Hökmark var förbundsordförande arbetades ett nytt politiskt program fram, ett program som vid en närmare titt på ungdomsförbundets hemsida är aktuellt än idag. Ungdomsförbundet ser mer marknadsekonomi och individualism som de viktigaste pusselbitarna för att lösa samhällsproblemen. Statens uppgift är huvudsakligen att skydda medborgarna, men samtidigt inser ungdomsförbundet att det finns tillfällen i livet då en individ inte är kapabel att ta hand om sig själv. Då ska individen ha rätt till stöd från det offentliga, men också ifrån familj och annat mänskligt engagemang(Ljunggren 2006;78ff).

Moderata ungdomsförbundet är 2011 Sveriges största ungdomsförbund med betalande medlemmar. Ungdomsförbundet var tidigare Sveriges största politiska ungdomsförbund i både betalande och icke-betalande medlemmar, men sedan Piratpartiets frammarsch under slutet av decenniet har de tappat första platsen. Moderata ungdomsförbundet är, som kan utläsas av ovan, dock enligt ungdomsstyrelsen fortfarande störst av riksdagspartiernas ungdomsförbund (Ungdomsstyrelsen 1).

2.2 Moderata samlingspartiet

Moderata samlingspartiet grundades 1904 på initiativ av Gustaf Fredrik Östberg(Nilsson 2004;16). Vid grundandet hette partiet Allmänna valmansförbundet, för att 1938 byta till Högerens riksorganisation. Därefter bytte man 1952 namn igen till det lite mer praktiska namnet Högerpartiet(Nilsson 2004;42). 1969 döptes partiet än en gång om, den här gången till Moderata samlingspartiet, som används idag (Nilsson 2004;27).

Företagsamhet och företag har länge varit kärnvärden för Moderaterna. Fram till 1965 var partiets riksorganisation i stort sett helt finansierat av näringslivet, och fram till 1969 yrkade man avslag till offentligt finansiellt stöd. 1977 valde partiet att så sakteliga börja avveckla näringslivets bidrag och på så vis frigöra sig från beroendet gentemot näringslivet(Nilsson 2004; 45f).

Både den konservativa och den liberala idétraditionen finns inom Moderata samlingspartiet. Partiprogrammen understryker individens frihet gentemot kollektivet, vilket är det centrala i den liberala ideologin, samtidigt som det konservativa yttrar sig i synen på statsskicket, rättsstaten och försvaret. På senare år har även Europafrågan fått en mer framskjuten position. I seklets början var den konservativa idétraditionen starkt dominerande, men i regeringsprogrammet från 1928 tog liberalismen större plats, i synnerhet inom den ekonomiska politiken. Liberaliseringen av partiet fortsatte, och vid Gösta Bohmans tillträde som partiledare 1970 kom ytterligare en liberaliseringsvåg som har fortsatt att prägla politiken (Nationalencyklopedin 1994; 388f).

2.3 Moderata ungdomsförbundets roll

Niklas Wykman har under en tid förankrat budskapet inom MUF att ett ungdomsförbund har som uppgift att vara moderpartiets ideologiska vakthund. Hur bra detta gått för MUF sedan Moderaterna blev Nya moderaterna kanske kan diskuteras, men det är detta som är deras huvuduppgift. De har även en nyckelfunktion när det gäller att fånga upp unga väljare, samt att fostra blivande politiker in i den politiska skolan. Ungdomsförbunden betraktas ofta som betydligt mer radikala än sina moderpartier, då dessa håller ideologin högre än

pragmatiska lösningar. Detta är möjligt eftersom ungdomsförbunden inte behöver ta något direkt ansvar för sina politiska ställningstaganden. Moderaterna får aldrig lägga sig i ungdomsförbundets verksamhet, vilket är reglerat enligt stadgan. Ett tydligt exempel på detta är när det uppdragades att MUF Helsingborg sålt alkohol till minderåriga, och partiet inte ens uttalade sig i frågan.

Moderata ungdomsförbundets ställning inom partiet har varierat över tiden, i takt med att partiledningen har skiftat. Moderata ungdomsförbundets medlemmar från olika tidsperioder kan intyga att vissa partiledare håller ungdomsförbundets verksamhet väldigt högt, medan andra knappt har tid för en fika med dess förbundsordförande. Vidare har det också framkommit, efter att jag frågat runt bland medlemmarna i ungdomsförbundet, att variationen är stark mellan de olika distrikten, där några är oerhört positiva till ungdomsförbundet och dess företrädare, medan andra i det närmaste motarbetar ungdomsförbundets verksamhet.

En myndig medlem i Moderata ungdomsförbundet har rätt att ställa upp i olika val även inom partiet, samt till olika uppdrag inom kommun, landsting och riksdag. Det kan gälla förtroendeuppdrag till lokala partistyrelser, kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige, riksdagen eller olika nämnder. Andelen personer under trettio som blir invalda till dessa olika uppdrag för partiets räkning varierar från kommun till kommun och är ingenting som kan påverkas från partiet centralt. I Skåne exempelvis är det relativt enkelt för en medlem i ungdomsförbundet att få förtroendeuppdrag inom partiet, medan det finns flera kommuner ute i landet där yngre moderater har betydligt svårare att få delta i det politiska livet till förmån för äldre medlemmar i partiet. Att bli vald till ett förtroendeuppdrag är naturligtvis ett väldigt bra sätt för ungdomsförbundet att skaffa sig direkt inflytande över partiets politik, men variationen är som sagt stor i landets olika delar och skulle bli närmast omöjlig att uppskatta. Ett annat exempel på hur ungdomsförbundet kan skaffa sig direkt inflytande inom moderpartiet är att bli ombud till diverse länsförbundsstämmor och partistämmor. Även detta är något som varierar starkt från distrikt till distrikt, och även här är Skåne ett bra exempel på där Moderata ungdomsförbundet får förhållandevis många ombud i jämförelse med andra distrikt. Ombudsfordelningen är också ett väldigt svårt sätt att mäta inflytandet på, då detta är så starkt varierande och kan bero på flera olika omständigheter. Orsaker som opålitliga medlemmar i ungdomsförbundet, för få medlemmar, eller att ungdomsförbundet av olika anledningar helt enkelt inte vill vara ombud eller ledamot kan förklara vad variationerna beror på (Fredriksson 1).

2.3.1 Konkreta skiljelinjer mellan Moderata ungdomsförbundet och Moderata samlingspartiet

Generellt står MUF för samma politik som moderpartiet, men på sina ställen skiljer de sig. Två konkreta exempel på detta är frågor som LAS, lagen om anställningsskydd och den angående FRA.

Där moderpartiet tagit tydlig ställning för ett behållande av LAS, har ungdomsförbundet tagit lika tydlig ställning för att den ska reformeras. LAS kan

betraktas som något av en hjärtefråga för MUF, vilket kan tyckas märkligt när moderpartiet försvarar lagen. Under Fredrik Reinfeldts tid som förbundsordförande för Moderata ungdomsförbundet var även han en förkämpe för kampen emot LAS, men har helt svängt om i frågan sedan han blev partiledare för Moderata samlingspartiet (Kratz 2008; 236). Vad gäller FRA hotade MUF:s förbundsordförande med att avgå om FRA:s första förslag gick igenom. Detta kan ha gett viss effekt, eftersom förslaget togs tillbaka och gick igenom först i förändrad upplaga (SvD 1).

Ungdomsförbundet innehar en liberalare hållning än moderpartiet. Detta kan vara en orsak till att Moderaterna, vars flaggskepp under regeringstiden varit jobbskatteavdraget, är för progressiv skatt medan ungdomsförbundet länge förespråkade platt skatt.

2.4 Tidigare forskning

Forskning angående demokrati inom ett politiskt parti sträcker sig tillbaka ungefär ett sekel. Det var 1911 i Tyskland som Robert Michels introducerade teorin om ”oligarkins järnlag”, vars tes gick ut på att alla partier styrs som en oligarki, dvs. genom en liten maktelit. Denna tes är enligt Michels oundvikligt, och Michels var själv till en början aktiv socialist och utvecklade tesen efter sina egna erfarenheter. Arbetarledarna sågs av Michels som korrumpierade och därför blev Michels mycket avvisande till representativ demokrati som i hans ögon inte ansågs förverkliga folkviljan. Hans negativa syn på representativ demokrati gjorde att han också blev mycket skeptisk till intern partidemokrati. Michels är mycket berömd och hans bok om politiska partier har status som klassiker (Erlingsson 2005; 31ff).

Vidare finns studier om huruvida maktfördelningen ser ut i Storbritannien och inom partierna Conservatives och Labour, men också om medlemsinflytandet inom partier i Norge, USA och Italien. Gemensamt för dessa studier var att de ville falsifiera Michels oligarkites. Den största av alla studier som genomförts inom området partidemokrati är dock Kenneth Jandas studie, där han analyserar 158 partier i 53 länder. Dessa var valda slumpmässigt med syfte att kunna ge en representativ bild av partisystemen i världen under tidsspannet 1950-62. Denna studie visade att oligarkitesen knappast var en allmän regel, utan att många partier styrs med olika grad av toppstyre (Teorell 1998; 11ff).

När det kommer till svensk, intern partidemokrati och tidigare forskning finns det ett begränsat antal tidigare studier att titta på. Lars Skölds gjorde en studie av partiernas nomineringsförfarande till andrakammarsvalet 1948 och 1952, och kom då fram till att det endast var inom kommunisterna som partitoppen var framträdande i nomineringsprocessen. Vidare kunde sedan Dan Brändströms undersökning konstatera att utvecklingen förbättrats från 1952 till 1970. Anders Widfeldt har skrivit en avhandling angående medlemsinflytandets utveckling i Sverige från 1960 till 1994, vilket ledde fram till ett resultat av att Miljöpartiets medlemmar har förhållandevis stor grad av inflytande, medan de största partierna

Moderaterna och Socialdemokraternas medlemmar hade en betydligt lägre grad. Vidare har även partispecifika studier gjorts. Paula Uddman studerade centerstämmorna under 1970-talet för att undersöka hur stora möjligheterna var att befalla förslag ifrån medlemmarna. Per Albinsson har studerat Moderaterna, och partimedlemmarnas formella möjligheter att påverka den nationella politiken inom partiet (Teorell 1998;16ff).

Den mest framträdande av dessa är den som Jan Theorell har utfört på Moderata samlingspartiet och Socialdemokraterna. Theorells fallstudier studerar hur de båda partierna hanterade krisuppgörelserna som partierna ingick hösten 1992 samt hur det gick till när partierna antog sina partiprogram kring åren 1990. Studierna visade att Socialdemokraterna har en mer utarbetad demokratisk förankringsprocess, men att man i båda partier visar tydliga drag av såväl fåtalsvälde som toppstyrning.

Dock finns ingen tidigare forskning när det kommer till ungdomsförbundens roll i den demokratiska processen i svenska politiska partier.

2.5 Intern demokrati inom Moderata samlingspartiet

Flera avhandlingar angående Moderaternas interna demokrati har genomförts, och de pekar alla på samma sak; Moderaterna är ett toppstyrt parti, något som också bekräftas av medlemmar inom partiet. Per Albinssons avhandling från 1986 har sin utgångspunkt i Moderaternas organisationsteori under perioden 1960-1985, och där han betraktar partiet och dess omgivning. Enligt avhandlingen har partiledningen en oerhört stark ställning och partistämman ändrade endast partistyrelsens förslag till beslut ett ytterst fåtal gånger. Här uppmärksammas också det faktum att partiledningen gärna föreslog stämman att inte fatta något beslut alls utan skjuta vidare frågan till andra instanser. Detta för att partiledningen ska behålla en så stor grad av handlingsfrihet som möjligt. Även Jan Teorells avhandling från 1998 kommenterar Moderaternas interna organisationsstruktur med att partiledaren har stor frihet att handla i medvind medan partiledaren i motvind får stå till svars och hålls som ansvarig. Precis som partiet på många sätt kopplas samman som företagarens och företagets parti, jämför Teorell Moderaternas organisation som ett företag med partiledaren som företagsledare. Teorell prövar den tidigare nämnda Michels och hans tes om oligarki i partiorganisationer. Hans resultat blir att den interna demokratin till viss del är dåligt utvecklad och konstaterar därför att Michels tes kan visa sig vara korrekt. Teorell slutsats blir att Moderata samlingspartiet till stor del lider av bristande interndemokrati(Erlingsson 2005;44ff).

3 Teori

Jag kommer att utgå ifrån Robert Dahls teori om makt. Denna teori utgår ifrån att det finns två olika typer av makt, dels den indirekta och dels den direkta. Den indirekta makten sker på ett inofficiellt plan och handlar mer om hur mycket makt människor *upplever* att de eller någon annan har, medan den direkta makten är den som sker öppet och officiellt. Det är dessa två begrepp jag kommer använda mig av för att besvara mina frågeställningar.

Då makt är ett svårdefinierat och brett begrepp kommer jag också att komplettera Robert Dahls teori om direkt och indirekt makt med Steven Lukes teori om "maktens tre ansikten", som delvis är en kritik mot Dahl. Hans teori består utav tre dimensioner, varav Dahls utgör den ena. Den är bredare än Dahls maktteori och visar vilket komplext begrepp makt är. Jag anser att dessa båda teorier kommer ge en helhetlig, nyanserad och djup bild av begreppet.

3.1 Robert Dahl: Who governs?

Enligt Robert Dahls undersökning i sin bok "Who governs?" från 1961 är det bara ett litet antal personer som har så kallat direkt inflytande, det vill säga att de kan initiera eller förbjuda politiska riktlinjer. Detta lilla antal personer, ledarna, har både underledare och efterföljare. I demokratier är inflytande sammankopplat med demokratiska ceremonier. De beslut som tas av underledarna och efterföljarna har stort indirekt inflytande på ledarnas beslut, eftersom valresultaten tolkas av ledarna för att användas som preferens eller medgivande i vissa politiska frågor. Det direkta inflytandet i genomsnitt per person i en stad, i Dahls fall New Heaven, skulle förmodligen vara väldigt lågt. De enda med direkt inflytande är ju som tidigare nämnts, i stort sett bara de få personer som anses som ledare och till viss del även underledarna (Dahl 2005;163f).

Vad gäller det indirekta inflytandet skulle fördelningen se annorlunda ut. Några medborgare skulle inte inneha något alls, då dessa inte röstar i demokratiska processer och av olika anledningar inte har kontakt med andra väljare. De flesta medborgare skulle dock ha ett visst indirekt inflytande eftersom valda ledare måste se till väljarnas intressen. Underledare har mer indirekt inflytande än de flesta, eftersom ledarna är mer noga med att ha underledarnas medgivande än medborgarnas, kanske beroende på att underledarna innehar ett större direkt inflytande än medborgarna och för att de arbetar närmre ledarna än vad medborgarna gör. Ledare har också indirekt inflytande, gentemot varandra. En ledare vill helst ta beslut som av andra ledare kommer uppfattas som korrekta (Dahl 2005;164).

Vidare resonerar Dahl att för att få veta vem som egentligen innehar inflytande behöver man veta mer än enbart hur makten är fördelad. Det krävs också en kunskap om vilka mönster inflytande följer. För att reda ut det senare ställer sig Dahl frågor om från vilket samhällskikt kommer ledare och underledare i olika ämnen ifrån och i vilken utsträckning, i vilken utsträckning är ledare och underledare i samma eller skilda ämnesområden överrens om målen och i vilken utsträckning är de oense? När de är oense, hur lyckas de övervinna det? Här konstaterar Dahl som svar på två av frågorna att ledarna inom en sektor inte har inflytelse i någon annan. Är han inflytelserik i fler sektorer än sin egen, är han förmodligen borgmästare eller motsvarande. Vidare menar Dahl att ledare i olika sektorer och ämnesområden inte verkar komma från samma samhällsklass. Dahls så kallade ”subleaders” står över sina medborgare när det gäller deras ekonomiska situation, utbildning och social status. Män i medelklassen är i klar majoritet bland dessa ”subleaders”(Dahl 2005; 165ff).

Ledarna får enligt Dahl sitt inflytande ifrån sitt välstånd, höga sociala status och ekonomiska dominans, och har ofta en hög ställning inom viktiga firmor och bolag. Dahl påpekar dock att om dessa individer inte bara dominerar inom företagen utan också inom politiken, måste de idag göra det i hemlighet. Vidare påvisas att dagens främsta ledare innehåller en blandning av offentliga tjänstemän och privata aktörer som bevakar intressen utifrån olika aspekter i samhället. Även om de innehar olika mycket makt och inflytande, är de alla beroende av varandra för att få igenom sin politik(Dahl 2005;184).

Att resurser är viktigt för att få inflytande gäller även i det svenska systemet, men då Dahl är ifrån USA är det Amerikas politiska system som får stå som exempel. Resurser som tas upp är framför allt individens egen tid och tillgång till pengar, men också information, social ställning och kontroll över jobben anses som betydelsefulla. Resurser kan också vara bra att ha för att bli populär. Att vara populär är nämligen en förutsättning för att bli vald och få direkt politiska inflytande (Dahl 2005;226).

3.2 Steven Lukes: Maktens ansikten

Steven Lukes släppte sin bok ”Power – a radical view” 1974, som ett inlägg i den dåvarande debatten angående begreppet makt. Den tidigare nämnda Robert Dahl med sin ”Who governs?” var en del av denna debatt, och Lukes framhäver i sin bok en kritik mot bland annat Dahls definition av maktbegreppet. Lukes menar, precis som Dahls övriga kritiker, att hans syn var ytlig och inskränkt, och det uppkom en annan teori, med ytterligare en dimension, för att definiera maktbegreppet. Bachrach och Baratz skrev i sin artikel om ”Maktens två ansikten”, där Dahls maktdefinition utgör det ena ansiktet. Lukes delar . Bachrach och Baratzs kritik av Dahl, men menar att inte heller de når ända fram(Lukes 2008;23).

Den endimensionella synen på makt, det vill säga den som inbegriper Dahls teori, kallas ofta ”pluralistisk”, men Lukes motsätter sig det och menar att en

sådan etikett är missvisande då han anser att Dahl och hans likar har teorier och metoder som leder till ickepluralistiska slutsatser. I sin artikel "The Concept of Power" skriver Dahl om sin bild av maktbegreppet, som i korta drag går ut på att "A har makt över B i den utsträckning han kan få B att göra något som denne i annat fall inte skulle göra". Vidare i artikeln skriver han att ett maktförhållande "inbegriper ett framgångsrikt försök av A att få B att göra något som denne i annat fall inte skulle göra". Här kritiserar Lukes det faktum att den första definitionen i artikeln hänvisar till A:s förmåga, och den andra definitionen hänvisar till ett framgångsrikt försök att utöva makt. Skillnaden här ligger i skillnaden mellan potentiell och faktisk makt, alltså maktinnehav och maktutövning. Det är själva utövandet av makt som är centralt för den endimensionella synen på makt(Lukes2008;25f).

I centrum för Dahls studie i "Who governs?" var att studera konkret, iakttagbart handlande. Detta gör att man med en pluralistisk inriktning på detta iakttagbara handlande i identifieringen av makt, får som främsta uppgift att studera beslutsfattande(Lukes 2008;26).

Vidare förutsätter den endimensionella synen på makt en faktisk och iakttagbar, konflikt. Konflikt anses vara av central betydelse då den visar på ett makttest: om det inte existerar en konflikt kan det inte heller bli fråga om maktutövning. Lukes kritiserar det faktum att detta inte finns med som en förutsättning i maktdefinitionen, som enbart handlar om huruvida A kan eller lyckas påverka vad B gör. Lukes menar att pluralisterna antar att de intressen som står i konflikt med varandra är möjliga att observera och motsätter sig det faktum att det kan förhålla sig på andra sätt(Lukes 2008;27f).

Den tvådimensionella synen av makt är en kritik av den endimensionella synen. Bachrach och Baratz, som ligger bakom denna maktdefinition, hävdar att den endimensionella synen på makt är inskränkt och menar att makten har två ansikten. Den endimensionella synen utgör det ena ansiktet, det vill säga när makt reflekteras i konkreta beslut eller beslutsfattande. Deras huvudsakliga poäng är att "i den utsträckning en person eller grupp – medvetet eller omedvetet – skapar eller förstärker hinder mot att konflikter dryftas offentligt, har den personen eller gruppen utövat makt".(Lukes 2008;28f). Maktens andra ansikte ligger i ickebeslutsfattandet, och de frågor som enbart blir potentiella på grund av makt och därför ligger utanför den politiska arenan(Lukes 2008;31).

Den tvådimensionella synen är svår att definiera då Bachrach och Baratz använder begreppet makt på två olika sätt. Å ena sidan anser de "makt" vara alla typer av A:s lyckosamma kontroll över B. Faktum är att de utvecklar en egen typologi av dessa olika former av kontroll, det vill säga former där de kan urskilja maktens två ansikten. Å andra sidan anser de endast en av dessa former vara "makt", nämligen den form där man får människor att vika sig genom hot om konsekvenser. Lukes kallar därför den förstnämnda definitionen "makt" och den andra för "tvång". Bachrach och Baratz s makttypologi innefattar fyra olika begrepp. *Tvång*, som är när A får B att lyda genom hot. *Inflytande* innebär att A utan tvång får B att agera som A vill. När de talar om *auktoritet* menar de att B gör som A vill eftersom B anser att "befallningen är förnuftig i ljuset av hans egna värderingar". Vad gäller *styrka* handlar det om att A lyckas vinna över B genom

att helt enkelt ta ifrån B valet att själv välja vad han kan göra. Det sista begreppet, *manipulation*, är ett underbegrepp till styrka och innebär att B fogar sig över A:s vilja utan att känna till varifrån de krav kommer som ställs på honom eller exakt vad det handlar om för krav(Lukes 2008; 30).

Bachrach och Baratz kritik mot den endimensionella synen bottnar i inriktningen på beteende och att synen enligt dem inte tar någon hänsyn till att makt kan utövas genom en begränsning av beslutsfattandet till relativt ”säkra frågor”. De hävdar att de så kallade ickebesluten, som begränsar utrymmet för beslutsfattande, i själva verket är beslut, som är möjliga att iaktta. Därför är det viktigt om man vill göra en korrekt maktanalys med den tvådimensionella synen på makt att man undersöker såväl beslutsfattande som ickebeslutsfattande. För Bachrach och Baratz, till skillnad från Dahl, är det av avgörande betydelse att identifiera potentiella frågor som ickebeslutsfattande förhindras att bli faktiska frågor på den politiska dagordningen. Dock har den endimensionella och den tvådimensionella synen ett viktigt drag gemensamt; nämligen betoningen på den iakttagbara konflikten. Där den förstnämnda menar att makt vid beslutsfattande endast föreligger vid en konflikt, gör den sistnämnda samma antagande ifråga om ickebeslutsfattande. Bachrach och Baratz menar att om det inte råder någon konflikt måste man anta att det råder konsensus om den rådande fördelningen av värden. I så fall är det omöjligt att fatta ickebeslut(Lukes 2008;30ff).

Lukes kritiserar Bachrach och Baratz bland annat genom att hävda att de inte vet om de menar att ickebeslutande inte kan utövas om en iakttagbar konflikt inte existerar, eller om de menar att vi aldrig kan veta om ickebeslutsmakt har utövats. Oavsett står denna enligt synsättets nödvändiga konflikt mellan intressena hos dem som är inblandade i ickebeslutsfattande och intressena hos dem som genom ickebeslutsfattandet exkluderas från det politiska systemet. Lukes menar att den tvådimensionella synen på makt endast är en begränsad kritik av den endimensionella synens beteendefokus. Den tvådimensionella gör enligt Lukes det ”möjligt att undersöka hur beslut förhindras i potentiella frågor där det finns en uppenbar konflikt mellan intressen”, men den räcker som sagt inte hela vägen. (Lukes 2008; 32f).

Den tredje dimensionen är Lukes egen dimension, som framförs som en kritik och komplettering till de två första dimensionerna. Mot den tvådimensionella synen har framförallt tre synpunkter. För det första är den alltför beroende av behaviorismen, det vill säga studiet av öppet, ”faktiskt beteende” och där ”konkreta beslut” i olika konfliktsituationer spelar en viktig roll. När man som i den tvådimensionella synen antar att alla potentiella frågor som exkluderas från den politiska agendan är beslut, anser Lukes att bilden av på vilket sätt dessa frågor utsluts blir felaktig. Lukes skriver att beslut är val som individer gör medvetet och avsiktligt, medan systemets partiskhet kan mobiliseras och omformas på ett sätt som varken medvetet väljs eller utgör det avsedda resultatet av individens val. Det politiska systemets partiskhet vidmakthålls genom handlingar som utförs av individer, men också genom olika sorters socialt bestämda gruppbetenden, som också kan visa sig genom individers ickehandlande, menar Lukes(Lukes 2008;33f).

Lukes andra synpunkt är att den tvådimensionella synen förknippar makt med faktiskt, iakttagbar konflikt. Detta är felaktigt av två anledningar, enligt Lukes. Dels för att två av Bachrach och Baratz makttyper, manipulation och auktoritet, inte kräver att en konflikt existerar. Dels för att Lukes anser att antagandet att makt utövas enbart i sådana konfliktsituationer är väldigt otillfredsställande. Lukes ställer sig frågan om inte den yttersta formen av maktutövning är att förmå motparten att *vilja* göra samma sak som man vill att den ska göra. Med andra ord att få dem att foga sig genom att behärska deras idéer och önskningsar? Lukes problem med de tidigare nämnda dimensionerna är att eftersom makt enligt deras definition endast utövas vid en faktisk konflikt, så är faktisk konflikt ett nödvändigt villkor för makt. Detta gör att de bortser från det som enligt Lukes är en avgörande omständighet, nämligen att det effektivaste och smidigaste sättet att utöva makt är att *undvika* att konflikt överhuvudtaget uppkommer(Lukes 2008;35f).

Den tredje anledningen till att Lukes anser den tvådimensionella synen vara otillfredsställande är det faktum att den hävdar att makt gällande ickebeslut enbart existerar när missnöje i form av frågor nekas inträde på den politiska dagordningen. Lukes menar här att den tvådimensionella synen säger att om människor inte är missnöjda, skadas inte heller deras intressen av den pågående maktutövningen. Detta vänder sig Lukes emot av flera anledningar. Till att börja med undrar Lukes vad missnöje egentligen är. Är det ett uttalat krav, ett generellt klagomål eller en känsla? Vidare frågar han sig ”om inte den yttersta och mest försåtliga formen av maktutövning består i att i större eller mindre utsträckning förebygga missnöjesanledningar genom att forma människors varseblivning, uppfattningsförmåga och preferenser på ett sådant sätt att de accepterar sin roll i den rådande ordningen, därför att de inte kan uppfatta eller föreställa sig något alternativ till den, därför att de betraktar den som naturlig och oföränderlig eller därför att de betraktar den som gudagiven och önskvärd?”. Om man antar att ett icke existerande missnöje är samma sak om samtycke, utesluts möjligheten att samtycket inte är äkta utan falskt och manipulerat. Kort sagt kan man säga att Lukes definition av makt, alltså den tredimensionella synen, är en grundlig kritik av inriktningen på beteende hos de två övriga definitionerna. Det viktigaste tillägget den tredimensionella synen gör till maktdefinitionsteorierna är att den möjliggör en undersökning av på vilka sätt potentiella frågor hålls utanför den politiska arenan. Detta kan ske utan iakttagbar konflikt, då en konflikt kan ha undvikits på ett framgångsrikt sätt, även om risken för potentiell konflikt fortfarande finns kvar. Om konflikten aldrig bryter ut blir det en latent konflikt, som grundar sig i en motsättning mellan intressena hos dem som utövar makt och de verkliga intressena hos dem som finns utanför maktsfären. De som exkluderats från denna maktsfär är inte alltid ens medvetna om sina egna intressen, men enligt Lukes baserar sig identifieringen av dessa intressen alltid främst på teorier som kan underbyggas empiriskt(Lukes 2008;36f).

Huvuddragen och de huvudsakliga skillnaderna mellan de olika maktperspektiven är alltså enligt Lukes att den första enbart fokuserar på beteenden, beslutsfattande, subjektiva intressen och iakttagbar konflikt. Den andra dimensionen har sin kärna i beslutsfattande och ickebeslutsfattande, frågor

och potentiella frågor, subjektiva intressen och iakttagbar konflikt. Den tredje dimensionen, Lukes egen dimension, innefattar beslutsfattande och kontroll över den politiska dagordningen, frågor och potentiella frågor, iakttagbar men också latent konflikt, samt subjektiva och *verkliga* intressen(Lukes 2008;37).

4 Analys

Här följer en analys av materialet. Först kommer intervjuerna med ungdomsförbundets förbundsstyrelse att analyseras, och därefter intervjuerna med partiledningen. I det andra avsnittet analyseras protokollen och antalet motioner som blivit antagna på partistämmorna.

4.1 Analys av den indirekta makten

För att ta reda på hur mycket makt ungdomsförbundet upplever att de har, samt hur mycket makt partiet anser att de har, har jag genom enkätundersökningar ställt frågor till inflytelserika personer inom såväl ungdomsförbundet som partiet. Personerna inom ungdomsförbundet är strategiskt utvalda och är ungdomsförbundets presidium samt deras pressekreterare.

Personerna jag valt inom partiet är Henrik von Sydow, en högt uppsatt riksdagsledamot inom partiet som jag känner personligen, och Sofia Arkelsten, partisekreterare och den person inom partiet som kan ses som spindeln i nätet både i den interna och i den externa kommunikationen. Båda dessa är personer som jag vet svarar på sina mail själva, och jag behöver inte fundera över om det är deras egna ord eller deras sekreterare som svarat. Risken med ett svar skrivet av en sekreterare är att det blir ett överdrivet politiskt korrekt svar, eller svar som kan vara mer eller mindre gissade. Dessa personer har positioner som har direkt kontakt med såväl partistyrelse som lokala företrädare och har brett inflytande i partiet. Vidare har jag också valt ut två personer ifrån partistyrelsen. Anna Ibrisagic, europaparlamentariker och ledamot i partistyrelsen, har fått samma enkät som von Sydow och Arkelsten. Jag har personligen intervjuat vice partiordförande och biståndsminister Gunilla Carlsson.

Till Moderata ungdomsförbundets förbundsstyrelses presidium ställde jag fyra frågor som samtliga rörde Moderata ungdomsförbundets inflytande i moderpartiet Moderaterna. Niklas Wykman, förbundsordförande, André Assarsson och Jenny Petersson var de som vid intervjutillfället satt på de poster som innefattade Moderata ungdomsförbundets förbundsstyrelses presidium. Utöver dessa tre ställde jag också två frågor till ungdomsförbundets pressekreterare Gustaf Stenlund, då media i många fall kan användas för att påverka såväl partiet som den allmänna opinionen.

Mina frågor till Moderata ungdomsförbundets förbundsstyrelse var följande:

Hur mycket inflytande upplever du att Moderata ungdomsförbundet har?

Hur mycket kontakt har du med ledningen inom partiet?

MUF har en del frågor där de skiljer sig från partiet. Hur mycket har MUF kunnat påverka i dessa frågor? Har du något konkret exempel?

Vad tror du är den viktigaste punkten för att ungdomsförbundet ska få inflytande i partiet?

Angående inflytandet svarade samtliga att ungdomsförbundets inflytande är stort, och hänvisade till att ungdomsförbundets ledande representanter enligt stadgan har rätt till representation i alla väsentliga sammanhang, och har exempelvis ombud till partistämmorna, platser i partistyrelsen och många representanter i ledande ställning på regional och lokal nivå. Intervjupersonerna menar också att eftersom MUF utgör cirka 25 procent av partiets medlemmar har man ett naturligt, informellt inflytande. ”På kort sikt upplever jag att inflytandet är mer begränsat men absolut befintligt i termer av att våra förslag får stor respekt internt eftersom många före oss varit i samma situation. Jag upplever det som att många i ledande ställning inser att våra förslag för stunden ibland kan te sig radikala eller orealistiska men att det finns en stor respekt inför förslagen” säger 1:a vice förbundsordförande André Assarsson. Vidare säger han att ”den nuvarande regeringen har drivit igenom flera förslag som på MUF-generationen på 90-talets tid framstod som helt orealistiska”. Även Niklas Wykman är inne på samma linje, som i ett intervju svarade ”Tids nog brukar ju MUF få rätt, antingen därför att våra argument har vunnit eller därför att tio-femton år har gått och de som då var MUF:are nu är partiledning”.

Konakten mellan förbundsstyrelsen och partistyrelsen sen fungerar bra, enligt presidiet. Den som främst har kontakt med partistyrelsen är förbundsordförande Niklas Wykman som kort och gott svarar att ”kontakten är god och efter behov”, och han har regelbundna kontakter med partisekreteraren och större avstämningar med partiledaren. Då samtliga tre sitter i partistyrelsen träffar de alla partiledningen regelbundet och André Assarsson säger att ”tröskeln är låg för direktkontakt med ledningen”.

På den tredje frågan blev svaret från André Assarsson att ”MUF:s uppgift är att presentera framtidens idéer och framtidens politik och därför är det också naturligt att vår politik får genomslag just i framtiden”. Även Niklas Wykman pekar på det faktum som togs upp redan i den första frågan, det vill säga att MUF får rätt tids nog. Antingen för att tiden är mogen, argumenten har vunnit eller helt enkelt för att de moderater som drivit frågan inom ungdomsförbundet tio år senare sitter i partiledningen. Exempel som tas upp där MUF drivit igenom frågor inom partiet är könsneutrala äktenskap, EU-medlemskap, avskaffat kårobligatorium och fria apotek.

Den sista frågan är André Assarsson och Niklas Wykman eniga om att det viktigaste är ungdomsförbundets självständighet. De poängterar vikten av att vara fristående och fritänkande, och Wykman menar att ungdomsförbundets uppgift är att vara den del av partiet som är pådrivande. Detta behövs ”för att partiet som helhet inte ska förtvina”. Assarsson betonar också det faktum att

ungdomförbundet behöver kunna säga obekväma saker för att inte förlora sin trovärdighet, få respekt och förståelse. Han poängterar det som i många ögon är ungdomsförbundets huvudsakliga uppgift; nämligen att vara partiets ideologiska vakthund och, som framkommit i flertalet av de tidigare svaren, värna framtidens idéer och politik. I den här frågan skiljer sig Jenny Petersson åt från de övriga i ungdomsförbundets presidium, och pratar istället om vikten av god kontakt med partiet på samtliga nivåer inom partiet.

Moderata ungdomsförbundets pressekreterare Gustaf Stenlund fick frågorna hur viktig media är för ungdomförbundet att få inflytande i partiet, samt hur stor roll ungdomsförbundets mediebild spelar för partiet. Stenlund poängterar här att huvudsyftet med ungdomsförbundets externa kommunikation, dvs. framförallt inom media, är att nå väljare mellan 18 och 30 år, och inte så mycket för att nå partiet. Dock kan en artikel vara en viktig del i ett större sammanhang då syftet är att bilda ungdomsförbundet i en specifik fråga. Han tar här upp Niklas Wykmans inlägg i vargdebatten som ett väldigt talande exempel. Wykman skrev en debattartikel angående sin hållning i vargjaksfrågan, som sedan besvarades av partiet i varje tidning som den publicerades i. Detta visar på att ungdomsförbundets uttalanden i media långt ifrån nonchaleras av partiet.

För att undersöka hur mycket upplevt inflytande ungdomsförbundet har från partiets sida har jag frågat fyra ledande företrädare för partiet. Jag valde här Henrik von Sydow, som är halländsk riksdagsledamot och ordförande i skatteutskottet, Sofia Arkelsten, som är Moderata Samlingspartiets partisekreterare, och Anna Ibrisagic, europaparlamentariker och ledamot i partistyrelsen som fick svara på en enkätintervju. Dessutom fick jag en personlig intervju med Gunilla Carlsson, biståndsmminister och vice partiordförande som tidigare suttit i MUF:s förbundsstyrelse. De fick frågorna:

Hur mycket inflytande anser du att ungdomsförbundet har inom moderpartiet?

Hur mycket vikt brukar du lägga vid det ungdomsförbundets företrädare säger?

Upplever du att ungdomsförbundets inflytande har förändrats sedan du var MUF:are?

På den första frågan menar von Sydow att ungdomsförbundet på många sätt är tongivande vid större partisammanskomster och sätter avtryck i enskilda frågor. Arkelsten hänvisar till att Moderata ungdomsförbundet idag har 11 ledamöter i riksdagen som valts in på egna mandat, vilket naturligtvis är ett tecken på att ungdomsförbundet får såväl direkt som indirekt inflytande i moderpartiet. Ibrisagic anser att MUF har extra mycket inflytande i inledningsfasen på en ny fråga, då ungdomsförbundet är bra på att väcka nya frågor och "tvinga" partiet att diskutera frågor som annars hamnar i skymundan. Även Carlsson påpekade att MUF kan pressa sig till inflytande, och jämförde MUF med en minoritetsägare i ett bolag. Hon menade att MUF sällan, om ens någonsin, har varit så stora i förhållande till partiet, vilket också ger ökat inflytande. Dessutom var MUF en väldigt drivande faktor i förnyelsearbetet av Moderaterna, och hon framförhöll förbundsordförande

Wykman som en stark person som såg till att ungdomsförbundet fick särskilt mycket inflytande i den processen. Vidare menar hon också att eftersom både hon själv och Fredrik Reinfeldt tidigare varit ledande företrädare för ungdomsförbundet, minns de hur det är att vara MUF:are. Detta gör att de lyssnar på MUF och att ungdomsförbundets inflytande därigenom ökar.

På den andra frågan svarar samtliga, inte helt otippat, att de ligger stor vikt vid vad ungdomsförbundets företrädare säger. Inte helt oväntat svarar också Arkelsten att, vilket förmodligen är fallet för de flesta inom moderpartiet, MUF framförallt får inflytande i frågor som gäller unga människors liv och vardag. Sydow och Arkelsten framförhåller också att MUF ofta kommer med nya och bredare perspektiv i olika frågor, och därför det är viktigt att lyssna på ungdomsförbundet.

På den sista frågan berättar von Sydow att inflytandet förändrats över tid, och att ungdomsförbundets inflytande var större under Bo Lundgren, som var partiledare under hans tid som MUF:are, än det är nu under Fredrik Reinfeldt. Vidare poängterar både han och Arkelsten att ju mer ungdomsförbundet växer, och ju idag är Sveriges största politiska ungdomsförbund, vilket naturligtvis ger MUF som organisation större tyngd. Vidare menar von Sydow att den tillväxttakt ungdomsförbundet har kan leda till att ungdomsförbundets inflytande åter håller på att öka. Carlsson, som själv suttit i MUF:s förbundsstyrelse, menade att MUF haft en god ställning inom Moderaterna även under hennes tid. Ibrisagic kom till Sverige som vuxen, och har därför aldrig varit medlem i MUF.

4.2 Analys av den direkta makten

För att undersöka hur mycket direkt makt Moderata ungdomsförbundet har gentemot moderpartiet har jag undersökt hur många motioner som antagits vid Moderata samlingspartiets partistämmor av dem som är inskickade av Moderata ungdomsförbundet, antingen som förbund eller från enskilda distrikt. Det var inte enkelt att få fram dessa protokoll då de inte finns lättillgängliga, men efter att ha dragit i några trådar lyckades jag till slut få fram dem. Jag har valt att bortse från de motioner som skrivits av enskilda medlemmar i Moderata ungdomsförbundet, då dessa inte kan ses som motioner ifrån ungdomsförbundet eftersom de inte antagits vid någon instans inom MUF.

Jag har studerat protokoll och handlingar ifrån partistämmorna 2007 och 2009. Detta är de partistämmor där Fredrik Reinfeldt har suttit som partiledare, för att undvika att resultatet påverkas av partiledarbyte.

2009 års arbetsstämma hade Moderata ungdomsförbundet skickat in *tre* motioner. Av dessa *tre bifölls en i sin helhet, en fick en av 11 att-satser avslagen och av den tredje bifölls fyra av åtta att-satser.*

2007 års partistämma bestod av betydligt fler motioner, varav fler också kom ifrån Moderata ungdomsförbundet. 11 stycken motioner var det här året inskickade av Moderata ungdomsförbundet som helhet, eller från enskilda, större MUF- distrikt. Av dessa blev sedan *fem stycken avslagna, två stycken besvarade*

och två stycken med att-satser som blev både avslagna och besvarade. Resterande två motioner fick varsin att-sats bifallen, och resterande att-satser besvarade.

År 2007 vara alltså ett betydligt sämre år för Moderata ungdomsförbundets motioner än 2009. En trolig orsak till detta kan vara att år 2009 hade inte enskilda MUF-distrikt skickat in motioner, utan enbart de motioner som antagits som Moderata ungdomsförbundets egna fanns med på partistämman. Detta kan vara ett tecken på att kvalitén på motionerna som inkom från Moderata ungdomsförbundet till partistämman 2009 var betydligt bättre än 2007, då dessa inte enbart antagits på distriktsnivå. En motion av högre kvalitet har naturligtvis större sannolikhet att bli antagen än en motion med lägre kvalitet. En annan orsak kan vara att de motioner som skickades in 2009 hade större förankring hos partiet än de som skickades in 2007. 2007 var den dåvarande förbundsstyrelsen för Moderata ungdomsförbundet relativt nytillträdd, medan förbundsstyrelsen 2009 med Niklas Wykman i spetsen hade mer erfarenhet som kan behövas i sammanhanget, vilket kan ha underlättat för ungdomsförbundet att få igenom sina motioner.

5 Resultat

Med hjälp av mina svar som jag fått av inflytelserika personer i såväl moderpartiet som i ungdomsförbundet, samt mina siffror från antalet motioner ungdomsförbundet fått igenom på partistämmorna har jag nu kommit fram till ett svar på mina frågeställningar:

Hur mycket *direkt* inflytande har Moderata ungdomsförbundet i sitt moderparti?

Hur mycket *indirekt* inflytande har Moderata ungdomsförbundet i sitt moderparti?

Den första frågeställningen är svår att besvara, även när man vet exakt hur många att-satser som antagits de senaste åren. Hur många motioner som är försvarbart att ett av Sveriges största ungdomsförbund skall få igenom är svårt att definiera, då det till stor del handlar om vad motionerna handlar om, hur de är skrivna och hur väl de är förankrade med partiet. Även en medlem i Moderata ungdomsförbundet håller nog med om att en dåligt skriven motion, eller en motion skriven om något som inte är förenligt med den moderata politiken, inte bör gå igenom, oavsett om den är skriven av en ung moderat eller inte. Detta kunde man också se genom att de motioner som antagits av ungdomsförbundet nationellt, och därmed också kan antas hålla hög kvalité, hade lättare att bli antagna på partistämman än de som enbart blivit antagna av ett distrikt.

Då såväl Moderata samlingspartiet som Moderata ungdomsförbundet har ett stort spektrum av åsikter, vissa mer liberala eller konservativa än andra, handlar en antagen motion om så mycket mer än bara varifrån den kommer eller hur väl den är skriven. Moderata ungdomsförbundet, som i de flesta fall är mer liberala än sitt moderparti, kan ha svårt att få igenom en motion för att de moderater som är valda ombud på partistämman är mer konservativa än vad ungdomsförbundet är, och inte för att de saknar trovärdighet eller respekt just för att de är ungdomsförbundet.

De resultat jag fått fram efter att ha studerat protokollen är dock att det inte är särskilt mycket svårare för ungdomsförbundet än för ett distrikt inom partiet att få igenom en motion. Att motioner blir antagna är generellt en utmaning, det krävs noggrannhet i brödtext, välgenomtänkta att-satser och att motionen som helhet är väl förankrad med de flesta distrikt.

Min andra frågeställning besvarar jag genom svaren på mina enkäter. Som tidigare publicerat i mitt material, anser såväl medlemmar i partiet som ledande företrädare för ungdomsförbundet att Moderata ungdomsförbundets inflytande i moderpartiet är stort. Även om det framkommit svar om att inflytandet är mindre

nu under Fredrik Reinfeldt än det var under Bo Lundgren verkar ändå båda parter anse att Moderata ungdomsförbundet har en hel del att säga till om inom sitt moderparti. Det upplevda inflytandet, alltså det indirekta inflytandet, kan alltså sägas vara rättfärdigat mycket. Vi kan också se att Anna Ibrisagic, som aldrig själv varit medlem i Moderata ungdomsförbundet, säger sig lyssna till ungdomsförbundets representanter och anser att ungdomsförbundet har relativt mycket inflytande. Gunilla Carlsson, som är vice ordförande för Moderaterna, var mycket positiv när hon talade om ungdomsförbundets, enligt henne, väldigt stora inflytande, och hänvisade dessutom till att hon minns när hon själv var MUF:are när hon talar med dagens företrädare för ungdomsförbundet. Då hon är en central del av både partistyrelse och regering, kan man anta att ungdomsförbundets indirekta inflytande i partiet är förhållandevis stort.

Vidare kan man av studien se, både i fråga om direkt och indirekt inflytande, att företrädare för såväl partiet som för ungdomsförbundet hänvisar till det inflytande ungdomsförbundet får genom att bli en del av partiet genom diverse förtroendeuppdrag. Många av de som fortfarande anses vara ”MUF:are”, dvs. under trettio år, sitter i olika nämnder, styrelser och fullmäktige, vilket ger dem möjlighet att påverka både direkt och indirekt. Man kan alltså säga att inflytandet från Moderata ungdomsförbundet är stort genom de medlemmar som väljer att bli en aktiv del av moderpartiet.

Vidare påpekar också flera av de intervjuade att en av ungdomsförbundets främsta uppgifter är att stå för framtidens idéer. De idéer som kommer ifrån ungdomsförbundet idag och som verkar radikala och ogenomförbara, kan mycket väl komma att genomföras om tio år när ungdomsförbundets företrädare istället är partiets företrädare. Därför skulle man kunna säga att ungdomsförbundets inflytande idag först kan mätas i framtiden, samtidigt som det som sker inom partiet i våra dagar är påverkat av ungdomsförbundets inflytande från förr.

Det mest intressanta svaret anser jag ändå vara Niklas Wykmans svar, som syftar till att ungdomsförbundet inte alltid strävar efter inflytande. En av ungdomsförbundets, och det gäller säkerligen inte enbart inom Moderata samlingspartiet, viktigaste uppgifter är att alltid vara ”partiets ideologiska vakthund”, och vara de med de mest visionära idéerna för framtiden. Ungdomsförbundets hela existensberättigande är också kopplat till att vinna unga väljare åt moderpartiet och fånga upp politiskt intresserade ungdomar att vilja jobba med politik. Detta gör man genom att driva en relevant politik och föra en aktuell politisk debatt som attraherar och tilltalar dagens unga. Det är snarare detta som ungdomsförbunden primärt måste sträva mot, och inte alltid sätta graden av inflytandet i första rummet då inflytande många gånger, precis som påpekats i intervjuerna, handlar om kompromissande. Inflytande är naturligtvis bra, det är det som gör skillnad i praktiken och i ungas vardag, men det får inte vara det som är det enda och högsta målet med arbetet inom ungdomsförbundet.

6 Referenser

- Dahl, Robert A. (2002). *Demokratin och dess antagonister*. [Ny utg.] Stockholm: Ordfront i samarbete med Demokratiakad.
- Dahl, Robert A. (2005). *Who governs?: democracy and power in an American city*. 2. ed. New Haven, Conn.: Yale University Press
- Esaiasson, Peter (2007). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 3., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik
- Gissur Ó. Erlingsson (2005). *Politiska partier*. Lund: Studentlitteratur
- Kratz, Anita (2008). *Reinfeldt: ensamvargen*. Stockholm: Norstedt
- Lukes, Steven (2008). *Maktens ansikten*. [Ny utök. utg.] Göteborg: Daidalos
- Moderata ungdomsförbundet(2008). *Frihetens lexikon*. Falun: Scand Book AB.
- Åström, Kenneth, Engström, Christer & Marklund, Kari (red.) (1994).*Nationalencyklopedin: ett uppslagsverk på vetenskaplig grund utarbetat på initiativ av Statens kulturråd. Bd 13, [Malay-Mönj]*. Höganäs: Bra böcker
- Nilsson, Torbjörn (2004). *Mellan arv och utopi: moderata vägval under 100 år, 1904-2004*. Stockholm: Santérus
- Ljunggren, Stig-Björn (2006). *Högern att lita på!: om Fredrik Reinfeldt och de nya moderaterna*. 1. uppl. Stockholm: Hjalmarson & Högberg
- Teorell, Jan (1998). *Demokrati eller fåtalsvälde?: om beslutsfattande i partiorganisationer = [Democracy or oligarchy?] : [on intraparty decision making]*. Diss. Uppsala : Univ.
- Thurén, Torsten (2005). *Källkritik*. 2., [rev. och utök.] uppl. Stockholm: Liber
- Ungdomsstyrelsen 1 = Ungdomsstyrelsens webbplats. [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.ungdomsstyrelsen.se/ad2/user_documents/Bidrag2011_ungdomsorganisationer.pdf. Hämtdatum: 2011-05-20

Fredriksson 1 = Jan Fredriksson; Vägen till politiken, [Elektronisk]
<http://www.sweden.gov.se/content/1/c4/05/98/9136ae2c.pdf> Hämtdatum: 2011-05-22

Svenska Dagbladet 1 = Svenska Dagbladets webbplats, artikel.[Elektronisk]
Tillgänglig: http://www.svd.se/nyheter/inrikes/muf-ordforande-hotar-hoppa-av_1398243.svd Hämtdatum: 2011-08-03